Sygn. akt II Cz 499/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Grzesik

Sędziowie: SO Wiesława Buczek-Markowska

SO Sławomir Krajewski (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku A. W.

z udziałem K. W., D. W. i M. W.

o dział spadku

na skutek zażalenia wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 29 listopada 2013 roku, sygn. akt II Ns 925/11

postanawia:

1. ***zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że przyznać biegłej sądowej T. W. wynagrodzenie w kwocie 2844,13 zł (dwa tysiące osiemset czterdzieści cztery złote i trzynaście groszy) w tym podatek VAT w wysokości 531,83 zł (pięćset trzydzieści jeden złotych i osiemdziesiąt trzy grosze) oraz kwotę 88 (osiemdziesiąt osiem) złotych z tytułu poniesionych wydatków i oddalić wniosek o przyznanie wynagrodzenia w pozostałym zakresie,***

2. ***w pozostałej części oddalić zażalenie.***

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 29 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy przyznał biegłej sądowej T. W. wynagrodzenie w kwocie 4060,47 zł w uzasadnieniu wskazując, iż w sprawie biegła sądowa sporządziła opinię pisemną mającą na celu oszacowanie wartości zgłoszonej do podziału nieruchomości oraz wysokości nakładów poniesionych przez uczestnika K. W.. Sąd Rejonowy podkreślił, iż do zgłoszonych zarzutów biegła ustosunkowała się w dwóch opiniach uzupełniających pisemnych. Za sporządzenie opinii biegła złożyła trzy rachunki: pierwszy na kwotę 3395,60 zł, drugi na kwotę 258,56 zł oraz trzeci na kwotę 406,31 zł.

Sąd Rejonowy przytoczył treść art. 89 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym oraz ustawę z dnia 23 grudnia 1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw ((...). (...) podkreślił, że rachunki przedłożone przez biegłą sądową T. W.odpowiadały wymogom formalno - rachunkowym.

Opinie biegłego zdaniem Sądu Rejonowego sporządzone zostały w sposób należyty i zgodnie z tezą dowodowymi.

Uwzględniając zakres przedmiotowy opinii i nakład pracy biegłego, czas poświęcony na opracowanie i sporządzenie opinii Sąd stwierdził, że żądane przez T. W. wynagrodzenia w łącznej kwocie 4.060,47 zł pozostaje w zgodzie z obowiązującymi stawkami.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył wnioskodawca i zaskarżając postanowienie w części ponad kwotę 1263,72 zł, wniósł o jego zmianę poprzez przyznanie biegłej T. W. wynagrodzenia w wysokości 1263,72 zł, przyznanie wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów procesowego, według norm przepisanych, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w części ponad kwotę 1263,72 zł i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Skarżący zarzucił Sądowi pierwszej instancji:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego — w szczególności art. 89 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że biegłej przysługuje wynagrodzenie pomimo, iż opinia przez nią sporządzona nie wypełniała zaleceń Sądu I instancji, jak również została nienależycie sporządzona - w konsekwencji czego został powołany nowy biegły w tym samym zakresie;

2. naruszenie § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (zwane w dalszej części rozporządzeniem) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że żądane przez biegłą wynagrodzenie pozostaje w zgodzie z obowiązującymi stawkami pomimo, iż Sąd I instancji nie powołał się na okoliczności umożliwiające podwyższenie stawki określone w 3 lub 4 rozporządzenia;

W uzasadnieniu wskazał, że z przedstawionym przez Sąd I intonacji orzeczeniem nie można się zgodzić z tego względu, iż wydana w sprawie opinia w części dotyczącej ustalenia wartości spornej nieruchomości na potrzeby przeprowadzenia działu spadku nie spełniała wymogów określonych przez prawo. Jednocześnie żądane przez biegłą wynagrodzenie, przyjęte przez Sąd I instancji zostało ustalone powyżej stawek określonych w rozporządzeniu pomimo, iż nie zostały wykazane umożliwiające podwyższenie wynagrodzenia podstawowego. Skarżący podkreślił, iż na skutek wydanej opinii wnioskodawca zgłosił liczne do niej zastrzeżenia formalne jak i merytoryczne. Pomimo wydania dwóch opinii uzupełniających, biegła nie przekonała ani wnioskodawcę ani Sądu I instancji o słuszności swoich założeń, w konsekwencji czego postanowienie lutego 2013 roku Sąd I instancji powołał drugiego biegłego, który wydał w tym sam opinię dotyczącą wartości spornej nieruchomości. Z tego też względu wnioskodawca uważa, iż wynagrodzenie biegłej na poczet której poświęciła — jak sama wskazuje - 26 godzin oraz kolejne 7 i 11 godzi na sporządzenie dwóch opinii uzupełniających, nie powinno przysługiwać, jako że: sporządzona opinia pozostaje nieprzydatna w sprawie, gdyż nie zostanie on wzięta pod uwagę przy wydawaniu orzeczenia końcowego; opinia nie pokrywała się z zaleceniem Sądu I instancji; opinia — według wnioskodawcy - nie spełniała wymogów operatu szacunkowego, jak również niekonsekwentnie stosowano w niej standardy wykonywania zawodu rzeczoznawcy majątkowego, nie opisywała ponadto sposobu ustalania wskaźników korygujących, jak również cech wycenianej nieruchomości — co czyniło ją nieczytelną i niejednoznaczną dla stron postępowania. Skarżący dodatkowo kwestionował przyjętą przez biegłą stawkę godzinową, wskazując, iż przewyższa ona stawki wskazane w ustawie które winny wynosić od 22,61 zł do 31,37 zł, gdy tymczasem biegła przyjęła stawkę 42,41 zł.

Biegła sądowa T. W. w odpowiedz na zażalenie wniosła o jego odrzucenie.

<u>Sąd Okręgowy zważył, co następuje:</u>

Zażalenie okazało się w części uzasadnione.

Zgodnie z art. 288 k.p.c. i art. 89 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ((...)(...).) biegły ma prawo żądać wynagrodzenia za stawiennictwo do sądu i wykonaną pracę oraz zwrotu poniesionych przez niego wydatków niezbędnych dla wydania opinii.

W doktrynie i judykaturze przyjmuje się, że wynagrodzenie za wykonaną obejmuje należność za czynności przygotowawcze i badawcze, łącznie z zapoznaniem się z aktami sprawy, oraz za opracowanie opinii wraz z uzasadnieniem.

Stosownie do ust. 2 art. 89 ww. ustawy, wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 - na podstawie złożonego rachunku.

Zaznaczyć również należy, że wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa (art. 89 ust. 3). Przy czym, o „kwocie bazowej", stanowi przepis art. 5 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw ((...)(...)Z kolei rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (...)) określa stawki wynagrodzenia biegłych, taryfy zryczałtowane dla poszczególnych kategorii biegłych oraz sposób dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii.

Zauważyć także należy, ze zgodnie z ust. 4 art. 89 ww. ustawy, wynagrodzenie biegłego będącego podatnikiem obowiązanym do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu (ust. 4).

Zważenia wymaga, że § 2 ww. rozporządzenia stanowi, że stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd za każdą rozpoczętą godzinę pracy, zwana dalej „stawką", wynosi - w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii oraz warunków, w jakich opracowano opinię - od 1,28 % do 1,81 % kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa, zwanej dalej „kwotą bazową". W świetle zaś § 4, w razie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka może być podwyższona do 50 %, jeżeli biegły ma dyplom ukończenia studiów wyższych lub dyplom mistrzowski oraz pełni funkcję biegłego sądowego nie krócej niż jedną kadencję lub funkcję rzeczoznawcy przez okres co najmniej pięciu lat. Stosownie natomiast do § 7 ust. 3, wynagrodzenie za wykonaną pracę biegłych z dziedziny geodezji i kartografii, w zakresie czynności opisanych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, można określić według stawki albo taryfy zryczałtowanej wskazanej w tym załączniku. Natomiast § 8 stanowi, że wydatki poniesione przez biegłego, niezbędne dla wydania opinii, w tym w szczególności wydatki materiałowe, amortyzację aparatury badawczej oraz koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności, biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku - za pomocą oświadczenia.

Wskazać zatem należy, iż wbrew wywodom skarżącego biegła przyjęła prawidłową stawkę za godzinę, albowiem do jej obliczenia posłużyła się właściwą kwotą bazową tj. 1766,46 zł, przy czym Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw do kwestionowania przyjętego przez biegłą współczynnika podstawy obliczenia wynagrodzenia za godzinę pracy (nie objętą taryfikatorem). Biegła przyjęła bowiem ten współczynnik w wysokości 1,7 %, a więc mieszczącą się w dopuszczalnym ustawowym przedziale (od 1,28 % do 1,81 %.) W świetle powyższego przyjęta przez biegłą stawka kształtuje się na poziomie 30,03 zł, nie zaś 42,41 zł, jak wskazuje skarżący.

Zażalenie okazało się jednakże zasadnym w części, w której skarżący kwestionował wskazaną przez biegłą ilość godzin potrzebą na sporządzenie opinii w sprawie.

Potrzeba skorygowania ilości jednostek (h) pojawiła się w wyniku oceny karty pracy biegłego za sporządzenie pierwszej opinii w części odnoszącej się do sporządzenia kosztorysu i sporządzenia opinii wraz załącznikami. Biegła w karcie z 15 maja 2013 roku wskazała ((...)), iż na sporządzenie kosztorysu szczegółowego poświeciła 86 h, co zdaniem Sądu jest okresem znacznie przenoszącym czas potrzebny do wykonania tegoż elementu opinii. Zdaniem Sądu Odwoławczego

32 h, a więc 4 dni robocze to czas wystarczający do wykonania szczegółowej wyceny poniesionych nakładów. Dalej, za nieuzasadnione uznać należy również żądanie wynagrodzenia za 26 h pracy związanej ze sporządzeniem opinii ((...)W ocenie Sądu odwoławczego 2 dni robocze, a więc 16 h winno być wystarczające na sporządzenie samej opinii, w szczególności, że biegła poświeciła już czas na badanie rynku, analizę akt sprawy, oględziny stąd też sporządzenie samej opinii (15 stronic) nie powinno pochłonąć więcej niż 16 h.

W tych okolicznościach Sąd Odwoławczy przyjął, iż wynagrodzenie za pierwszą opinię winno obejmować 59 h x 1766,46 x 0,017 = 1771,76 zł powiększone o 23 % VAT.

Nadto za uzasadnione uznać należy również żądanie zwrotu poniesionych kosztów w wysokości 88 zł. Przy czym brak jest podstawy faktycznej i prawnej do powiększenia tej kwoty o podatek VAT.

Jak już wyżej zaznaczono, biegłemu niezależnie od wynagrodzenia za wykonaną pracę, przysługuje zwrot poniesionych wydatków niezbędnych dla wydania opinii. Podkreślić też należy, iż aktualnie obowiązujący przepis art. 89 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych odnosi się jedynie do wynagrodzenia. Zgodnie bowiem z treścią tego przepisu wynagrodzenie biegłego będącego podatnikiem obowiązanym do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu. Tym samym, oznacza to, że w zakresie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w postępowaniu sądowym w postaci np. kosztów maszynopisania i ksero, kosztów korespondencji czy kosztów dojazdu samochodem, nie ma podstaw do podwyższenia ich o podatek VAT, albowiem w świetle wymienionego rozporządzenia nie stanowią one wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę, lecz są wydatkami niezbędnymi do wydania opinii.

Powyższe jest o tyle uzasadnione, że przykładowo biegła przedkłada z opinią rachunek nr (...) za opłacony przez nią wgląd do materiałów szacunkowych na kwotę 40 zł. Z rachunku wynika, że usługa nie podlega podatkowi VAT, gdy tymczasem w fakturze wystawionej dla Sądu biegła wnosi m.in. o powiększenie tych samych 40 zł o 23 % VAT.

W tych też okolicznościach biegłej należy się wyłącznie zwrot 88 zł z tytułu poniesionych kosztów.

W zakresie wynagrodzenia za dwie pozostałe opinie uzupełniające obejmujące pracę biegłego w wymiarze 11 h za opinie 27 lipca 2013 roku i w wymiarze 7 h za opinię 27 września 2013 roku, to żądanie uznać należy za w pełni uzasadnione nakładem pracy biegłej.

Brak jest natomiast podstaw do obniżenia wynagrodzenia biegłej, ze względu na wadliwość opinii, czy jej niezgodność z tezą dowodową sądu.

W szczególności z samego tylko faktu kwestionowania przez skarżącego merytorycznej poprawności opinii nie można wysnuć wniosku, że została ona sporządzona wadliwie, a co więcej jest nieprzydatna dla rozstrzygnięcia.

Podkreślenia wymaga, że okoliczności te, podobnie jak i ocena pozostałego materiału dowodowego, podlegają rozstrzyganiu przy wydawania orzeczenia co do istoty sprawy, kończącego w niej postępowanie.

W tych wszystkich okolicznościach Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 kpc, w zw. z art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc, zmienił zaskarżone postanowienie i uwzględnił żądanie przyznania wynagrodzenia w łącznej wysokości 2312,30 zł netto ((...),76 + 210,21 + 330,33), które powiększone o podatek VAT odpowiada wartości 2844,13 zł brutto oraz zasądził zwrot wydatków w wysokości 88 zł.

W pozostałym zakresie zażalenie, w oparciu o treść art. 385 kpc, w zw. z art. 397 § 2 kpc i art. 13 § 2 kpc podlegało oddaleniu.

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)